

Dlouhověkost jako nová otázka sociálních věd

Longevity as a New Issue in the Social Sciences

Michaela Honelová, Marcela Petrová Kafková

• Dlouhověkost

- Poslední desetiletí prodlužování délky života (nízká porodní úmrtnost, medicínský pokrok, lepší soc. + eko. podmínky)
- 2000 – 2050 až 4x více 80+ (cca 395 milionů) lidí na světě

„I přes tento rychlý nárůst je dlouhověkosti jako tématu v sociologii věnována minimální pozornost.“

- Cílem = diskuse o dlouhověkosti v kontextu ČR
- Koncept houževnatosti -> vysvětlení, proč se ženy stávají dlouhověké více než muži (i přes horší zdraví a sociální a strukturální podmínky života)

• Délka + determinanty života

- Neapanuje shoda
- Není důkaz o genetické predispozici (25%)
- Velká variabilita determinantů
- 100 let ≠ dobrá kondice či zdraví

• Houževnatost

- Resilience + perserverence (zotavení se + udržení rozvoje i nepříznivou situaci)
- Dlouhověcí lidé zvládají efektivní selekci (focus na pozitivní věci)
- „Z výše uvedených definic může být houževnatost připodobněna k regenerační schopnosti, která udržuje jedince v dobrém zdraví a pohodě, i přesto, že je vystaven tváří v tvář ztrátám, náhlým změnám, postižení nebo onemocnění.“
- => pozitivní adaptace na krizovou situaci

• Výzkum houževnatosti

- 1) Využití škály měřící houževnatost v rámci psychologického dotazníku
- Individuální adaptace na vystavené riziko
- 2) Měření dvou nepřímých indikátorů
- Skrze negativní zkušenost a vypořádávání se s ní
- I přes logičnost a teoretické ukotvení empiricky nedokázaný!!
- Zeng a Shen (2010)
- Čínský longitudinální výběrové šetření
 - 100 letí jsou více houževnatí než 90, 80 a 65

- = houževnatost přispívá k dlouhověkosti skrze průběh života, ale největší pozitivní účinek je právě ve velmi vysokém věku

Potvrzení:

- Nygren a kolektiv (2005)
- 125 respondentů 85+
- = zjištěná houževnatost pozitivně korelovala s fyzickým zdravím a úspěšným stárnutím

• Genderovanost dlouhověkosti

- Výrazně podmíněna -> v ČR 1:4
- Důvod: rizikové chování mužů, alkohol, návykové látky...
- Ženský hormon estrogen -> chrání ženy před nejčastější příčinou úmrtí (kard.)
- Geriatrická deteriorace více u žen
- Historicky zřízené postavení žen ve společnosti => vytváření obranných mechanismů => vytváření houževnatosti
 - Významné faktory (identifikované kvalitativními výzkumy):
 - angažovanost ve spolcích a organizacích
 - samostatnost
 - vytrvalost
 - nezávislost
 - odhodlání
 - pragmatismus
 - sociální podpora + vztahy

x málo výzkumu => více zaměření spíše a vdovství

Článek z časopisu Sociální studia:

https://journals.muni.cz/socialni_studia/article/view/8951/8342